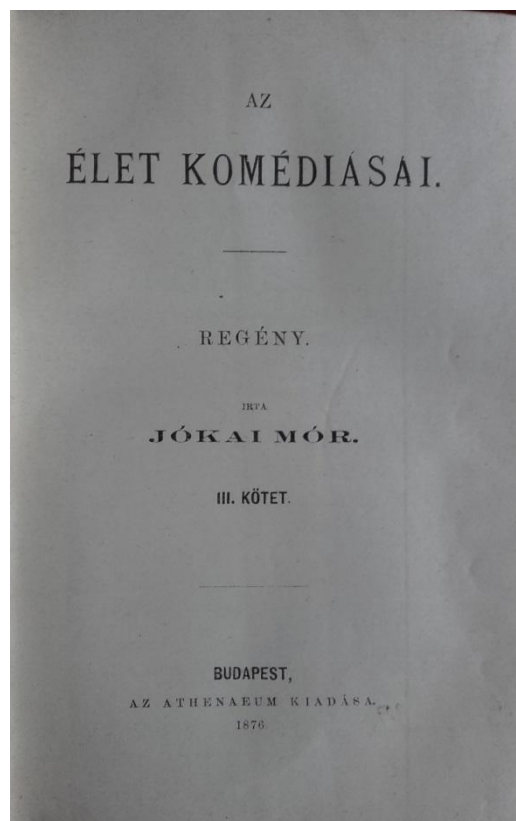
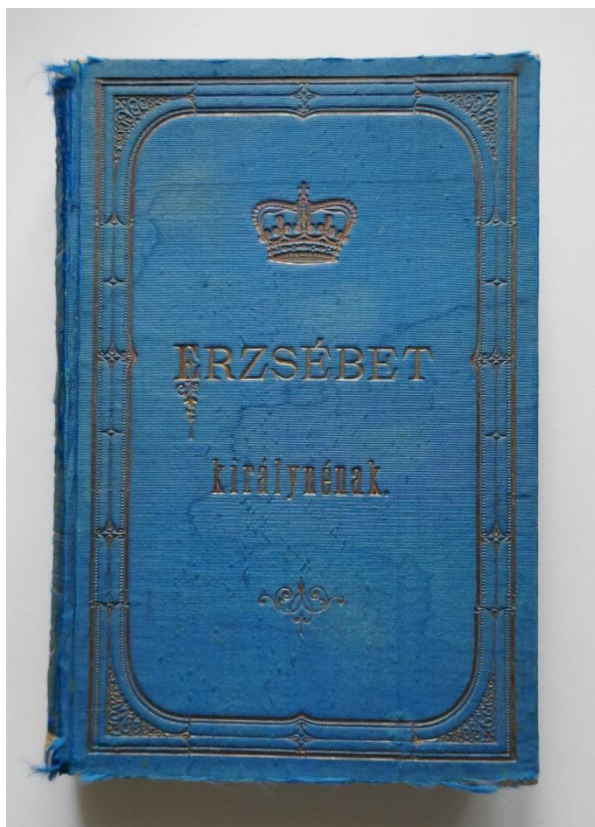

JÓKAI MÓR: AZ ÉLET KOMÉDIÁSAI, 1876.
ERZSÉBET KIRÁLYNÉNAK készült egyedi példány a királyné könyvtárából

A Gödöllői Királyi Kastély idén ősszel egy kuriózumnak számító műtárggyal gazdagodott. A 21. Szegedi Könyvárverésen sikerült megvásárolni *Jókai Mór: Az élet komédiásai* című, 1876-ban megjelent regényének II. kötetét (III–IV. könyv), mely egykor Erzsébet királyné könyvtárának egyik példánya volt.

A könyv egyedi, kék selyemripsz kötéssel Méhner Vilmos budapesti könyvkötészetében készült, aranyozott „*Erzsébet királynénak*” felirattal, fölötté királynéi koronával díszítve, aranyozott élmetzéssel. A könyv előzéklapja fehér selyemmel díszített.

A magyar nép iránti erős rokonszenv hatására Erzsébet királyné megtanult magyarul, és szívesen olvasta magyar szerzők műveit. Jókai Mór több alkalommal részesült abban a megtiszteltetésben, hogy fogadta őt Erzsébet királyné a budai várpalotában, első alkalommal 1869. április 11-én. Az író ekkor a „*Szerelem bolondjai*” című regényét vitte el személyesen a királynénak, aki meglepve tapasztalta, hogy a könyvek kötése – kék selyem, rajta a felirat arany színnel: „*Erzsébet királynénak*” – egészen hasonlít könyvtárának darabjaihoz. Jókai minden bizonnyal előzetesen tájékozódott a kötésmódról.

A korabeli források szerint Jókai a későbbiekben is rendszeresen maga adta át újabb és újabb regényeit Erzsébetnek. Így történt ez 1876. január 30-án is, amikor a budai várban fogadta a királyné az elismert író, aki ekkor az Athenaeum Könyvkiadó gondozásában megjelent „*Az élet komédiásai*” című legújabb regényét vitte el személyesen a felséges asszonynak. E regényt előszavában a királynénak ajánlotta: „*Ő császári és királyi Felségének Erzsébet ausztriai császárnénak, Magyarország koronás királynéjának legmagasabb kegyteljes engedelmével legmélyebb hódolattal ajánlja a szerző.*” – melyet a királyné örömmel elfogadott. A hivatalos protokoll szerint az ajánlások engedélyezése Erzsébet személyes döntése volt, a királyné Udvarmesteri Hivatalához kellett folyamodni a kéréssel.

Erzsébet fekete gyászruhában fogadta az író, a királyné az ekkor két napja elhalálozott Deák Ferencet gyászolta. Jókait is figyelmeztették, hogy egyszerű ruhában jelenjen meg. „A királyné első szava az volt: „Lássa, minő szomorú napokra jutottunk.” Aztán beszélt Deákról, ki oly sokat szenvedett, kérdezősködött utolsó napjairól s halálát pótolhatatlan veszteségnek mondta. Csak aztán tért át a regényre, melynek ajánlását elfogadta; kérdé, mennyi idő alatt ír egy ilyen regényt, s a könyvet kivéve tokjából, megígérte, hogy el fogja olvasni.”¹ A regény díszpéldányát „Mehner Vilmos híres könyvkötőnk kötötte be a királyné családi színeihez alkalmazkodva, kék selyembe, platinyomással. A táblán a feliraton kívül ő felsége házi koronája is lenyomatva van. Az egész mű három kötetből áll s a díszes tok is fehér és kék színű.”²

A királyné halála után budai várbeli lakosztályának könyvtárából Mária Valéria főhercegnő ajándékként 219 db könyv az Erzsébet Királyné Emlékmúzeumba került, többek között Petőfi Sándor, Arany János, Vörösmarty Mihály, Kisfaludy Károly, Jókai Mór művei.³ A budai vár súlyos bombázásokat szenvedett el a II. világháború során. Az Erzsébet Királyné Emlékmúzeum gyűjteményének nagy része is ekkor semmisült meg vagy tűnt el, így *Jókai Mór: Az élet komédiásai* című 3 kötetes regényének második kötete is valószínűleg 1945-ben került ki a gyűjteményből, és az utókor szerencséjére átvészelte a háborús eseményeket.

Kaján Marianna muzeológus

Felhasznált irodalom:

Vér Eszter Virág: „... egy áldott emlékezetű királyné.” Adalékok Jókai Mór mitikus Erzsébet-képének alakulásához. Aetas, Bp., 2015. 30. sz. 71–79. p.

Szalay Imre: Az Erzsébet Királyné Emlékmúzeum katalógusa. Budapest, 1913.

A Hon, 1876. január 16.

Fővárosi Lapok, 1876. február 8.

Vasárnapi Ujság, 1876. február 13.

Magyar Polgár, 1876. február 15.

¹ Fővárosi Lapok, 1876. február 8.

² A Hon, 1876. január 16.

³ A Gödöllői Királyi Kastély Múzeum gyűjteményét gazdagító kötetben megtalálható két helyen is az Erzsébet Királyné Emlékmúzeum pecsétje és leltári száma.